Geest door mededeeling van bijzondere genadegaven bepaalde personen bekwaamde voor de bediening des Woords. Zelfs waren deze gaven van leering, onderwijzing, profetie enz. niet eens altoos aan het ambt verbonden, maar werden ze ook wel aan gewone geloovigen geschonken, die dan in de gemeentelijke saamkomsten optraden om te profeteeren en te prediken.

Reeds daarom valt het uiterst moeilijk om uit deze exceptioneele toestanden een blijvenden regel voor de opleiding tot het ambt af te leiden. Onze vaderen hebben in dat opzicht dan ook de grootste voorzichtigheid betracht en veel meer gewezen op wat de latere ontwikkeling der Kerk toonde, dan op de toestanden in de Apostolische Kerk. Een enkel voorbeeld als van Paulus en Timotheus mocht door hen worden aangehaald om de noodzakelijkheid van de Schoolopleiding aan te toonen, maar verder gingen ze met hun beroep op het Nieuwe Testament niet. En hiervoor hadden ze wel goede redenen. Want de Wederdoopers beriepen zich juist op deze exceptioneele toestanden in de Apostolische Kerk, om daaruit af te leiden, dat een wetenschappelijke opleiding aan de school voor de Dienaren des Woords eigenlijk niet noodig was en ieder, die de gave des Heiligen Geestes had, als voorganger in de gemeente kon optreden.

Hoe voorzichtig men echter met een beroep op deze toestanden in de eerste Christelijke gemeente moet wezen, bewijst wel hetgeen de Apostel Paulus in I Cor.: 6 zegt, wanneer hij het beslist afkeurt, dat de leden der gemeente processen voeren bij de rechtbanken, en hun aanried liever schade en ongelijk te lijden, dan bij den wereldschen rechter hun recht te zoeken. Zelfs gaf hij hun den raad, wanneer ze toch een proces wilden voeren, dan nog liever de minsten uit de gemeente daarover als scheidsrechter te benoemen. Het is op dien grond, dat later de bisschoppen meermalen juridische beslissingen over processen hebben gegeven, en dat de Christelijke Keizers deze uitspraken zelfs in rechten verbindend hebben verklaard. Toch zal zeker niemand hieruit afleiden, dat het een Christen in onze dagen ongeoorloofd zou wezen, een proces voor den burgerlijken rechter te voeren, en nog veel minder zal men het als de roeping van een predikant beschouwen om uitspraak te gaan doen over rechtsgedingen in zijn gemeente. Calvijn waarschuwde volkomen terecht tegen deze onjuiste conclusie, die door de Roomsche Kerk hieruit getrokken werd, en verklaart, dat de regel, door den Apostel hier gesteld, alleen voor die dagen gold, omdat de rechters destijds *heidenen* waren en het tot smaad der Christelijke Kerk strekte, wanneer Christenbroeders hun rechtszaken voor een heidenschen rechter brachten. In een Christelijke maatschappij, waar een Christelijke overheid is, en de Rechters Christenen zijn, geldt dit bezwaar echter niet en zou het zelfs niet gewenscht wezen, dat de ambtsdragers der Kerk de taak der Rechters overnamen om in zulke gedingen uitspraak te doen.

Nu beroepen we ons niet op dit voorbeeld, om daarmede te zeggen, dat deze beide zaken gelijk staan, maar wel om te waarschuwen voor een beroep op enkele teksten, die alleen op de speciale toestanden in de eerste Christelijke Kerk slaan. En in zooverre geldt dit ook voor het hier gestelde vraagstuk. Al ware het juist, dat de opleiding tot het ambt in de Apostolische Kerk door de Apostelen zelf geschiedde, zoo zou daaruit nog niet volgen dat de School, waaraan de wetenschappelijke opleiding behoort te geschieden, steeds van de Kerk *moet* uitgaan. Wie dat beweert, vergeet, dat de Apostelen optraden in een heidensche maatschappij, waar de Scholen geheel in handen der ongeloovigen waren, welke scholen daarom natuurlijk onbruikbaar waren voor de opleiding tot den Dienst des Woords. Er is dan ook niemand, die ontkent, dat onder dezelfde omstandigheden de Kerk weer evenzeer genoodzaakt zou zijn, zelf voor de opleiding van haar Dienaren te zorgen. Zoo hebben onze vaderen ook gedaan, toen de Hoogescholen nog in handen der Roomschen waren; ze hebben toen kerkelijke kweekescholen opgericht. Maar dat hieruit geen blijvende regel kan worden afgeleid, evenmin als uit hetgeen de Apostel in I Cor. 6 over het voeren van processen zegt, spreekt wel vanzelf. Het vraagstuk, van wie de School behoort uit te gaan, kan met een beroep op deze *teksten* en voorbeelden uit het N. Testament daarom niet worden uitgemaakt, maar moet beslist worden door de algemeene beginselen, die Gods Woord aangeeft. En het is op dezen grond, dat onze Vaderen School en Kerk als twee zelfstandige terreinen hebben onderscheiden en de taak om deze Scholen te onderhouden, in een Christelijke maatschappij in de eerste plaats aan de Overheid hebben toegekend.

DR. H. H. K.

Leestafel.

1. OPBOUW. Maandschrift in dienst der Christelijke levens- en wereldbeschouwing, van en voor jongeren. Redactie: Br. Elfers, Willem Hage, Riem Visser, Th. Voorthuizen, J. C. Willemsen. Uitgever A. Kuyper, Haarlem.

Van dit Maandschrift zagen reeds twee Nrs het licht.

Het Maart-Nr. opende met een artikel van de Redactie, waarin zij haar bedoelen met deze periodiek omschrijft en waaraan Ik hier een en ander ontleen.

»Rondom ons trekt alles saam wat meent op wetenschappelijke gronden onze Christelijke religie te kunnen bestrijden.

Openlijk werpt men het ons tegen, dat de zuiver Godsdienstige wereldbeschouwing alle aanspraak op wetenschappelijkheid ontvalt en dan ook voor den »ontwikkelden« mensch onzer dagen reeds lang heeft uitgediend.«

»Zouden wij", zoo vraagt dan de redactie, »zelfgenoegzaam nederzitten: Zouden wij doen alsof der tijden worsteling ons niet aanging?"

Zij meent deze vragen met een beslist neen! te moeten beantwoorden en spreekt dan deze overtuiging uit: »Ook ons is de taak opgelegd om in stagen gang elken weg te gaan die leiden kan naar het doel: den dag te verhaasten waarop onze God en Koning wederom zal ontvangen den lof, de eer en de aanbidding, die Hem alleen toekwam.

Men ziet, dit is goed bedoeld.

En de bedoeling dezer jongeren met hun Maandschrift te dienen den opbouw of de bevordering bij hun leeftijdsgenooten der, in de Christelijke Religie gegronde, levens- en wereldbeschouwing en dat in tegenstelling met de on- en tegen-christelijke levens- en wereldbeschouwing onder wier bekoring ook vele jongeren in onze dagen komen, — heeft de volle sympathie van het Christenhart.

Of nu daartoe, naast de bestaande tijdschriften, nog een nieuw noodig was? — Blijkbaar meenden zij die OPBOUW oprichtten, van wel en dat bepaaldelijk met het oog op de categorie van jongeren, die zij zich voorstellen te bereiken.

Als ik het ook uit gehouden gesprekken ten minste goed begrepen heb, is OPBOUW meer bepaaldelijk bestemd voor die categorie van jongeren welke, noch door hen, die aan inrichtingen van hooger onderwijs studeeren, noch door de groote meerderheid van hen, die verkeert in onze Jongelingsvereenigingen, gevormd wordt.

Van jongeren en voor jongeren.

Mocht iemand het eerste eenigszins bedenkelijk schijnen, ik kan hem gerustatellen.

Het Maandschrift toch gaat wel van jongeren uit en ook jongeren leveren er bijdragen voor, maar de medewerking is gevraagd en toegezegd ook van ouderen zooals de professoren BAVINCK en H. KUYPER en de doctoren URBINK, OBERMANN en WIELENGA.

In het April-Nr. geeft dan ook DR. URBINK het 1e stuk van een artikel: WETENSCHAP EN WIJSBEGEERTE, waarvan de bedoeling is: de verhouding te bepalen, die er tusschen wetenschap en wijsbegeerte, naar het wezen van elk van beide, bestaat.

De redactie zorgt echter voor de noodige verscheidenheid. Zoo wordt, door een zich niet noemende, in dit tweede Nr. een, reeds in het eerste begonnen studie: LEKENOVERDACHTEN OVER RICHARD WAGNER EN ZIJN TRISTAN, voortgezet; gaf in dat eerste Nr. het redactielied TH. VOORTHUIZEN zijn: HET OUDE COLOSSE EN DE NIEUWE TIJD; en verhaalt in het tweede BENJAMIN DE LANGE van een naar vredezoekende, die in God zijn vrede vindt.

Ook de dichtkunst ontbreekt niet.

In Maart voorzag de student MINDERAA, in APRIL zijn commilito BECH OPBOUW van een tweetal niet onverdienstelijke proeven van lyrische poëzij.

Maar ook heel de inhoud van deze eerste twee Nrs. maakt een goeden indruk.

Hij is, zelfs bij zoo »diepe stukken« als DR. URBINK in zijn artikel behandelt, toch altijd bevattelijk en daarom genietbaar voor die categorie van jongeren waarvoor OPBOUW meer bepaaldelijk bestemd is, en deze jongeren zullen dan ook goed doen van dit nieuwe Maandschrift kennis te nemen en het te steunen.

2. BETSY ONS PRINSESJE. Rotterdam. J. M. Bredée.

»Wij stellen ons voor onder dezen titel jaarlijks ter gelegenheid van de verjaring van ons Prinsesje voor onze kinderen een boekje uit te geven.

Deze boekjes zullen eenige gebeurtenissen en wetenswaardigheidjes verhalen uit het afgeloopen levensjaar der Prinses en alzoo gaandeweg een biographietje vormen van Prinses Juliana, dus een werkje van blijvende herinnering«.

Zoo zegt de uitgever Bredée op de laatste bladzijden van dit werkje van BETSY, aan wie hij het schrijven dier jaarboekjes opdroeg.

Reeds een vijftal zulke boekjes zagen het licht. Thans, bij PRINSES JULIANA's vijfden verjaardag op 30 April, verscheen dit als het zesde.

En ook dit, als zijn voorgangers, in echt kinderlijken toon gehouden, van warme liefde voor de dynastie getuigend, in fleurigen Oranjeomslag en aardig geïllustreerde werkjes der gereformeerde schrijfster zal een ook voor onze kinderen lief geschenkje zijn.

3. VEREENIGING TOT HER. DES VOLKS.

Het Bestuur dezer Amsterdamsche Vereeniging zond ons, met beleefd verzoek om haar arbeid te bespreken, haar negen-en-vijftigste jaarverslag. »Rust was het niet, die in het laatst verloopen jaar een bijzondere stempel zette op onze Vereeniging; integendeel op elk deel van haar arbeidsveld werd met ijver gewerkt en in elk harer geledingen de polsslag van haar leven gevoeld".

Aldus begint het Bestuur dit zijn verslag en verhaalt daarin dan verder van den arbeid zijner Vereeniging.

De arbeid der Vereeniging heeft verschillende rubrieken.

Allereerst haar Bewaarscholen, die in de Willemstraat door 311 en die in de Barndesteeg door 240 kinderen bezocht; haar Breischolen en haar Zusterkring welke kinderkleeren vervaardigt. Dan haar Huisbezoek, voornamelijk in de achterbuurten bij de ouders en de kinderen harer bewaarscholen, waaronder de meesten »tot de minst bedeelden kunnen gerekend« en velen »zonder God en Christus in deze wereld leven«. Van dezen arbeid geeft het verslag treffende ervaringen. Verder haar Volksleeningen in de drie lokalen, in de Willemstraat, de Barndesteeg en de Blocmstraat. Aan dezen arbeid verbindt zich haar Armenzorg, die zich ditmaal uitstrekte tot 46 gezinnen, welke tezamen 243 kinderen telden, en bestond in »geldelijke ondersteuning of ondersteuning in natura met nachtleger, kleeding en voedingsmiddelen, maar ook in het verleenen van rentelooze voorschotten zonder borgtocht«.

Vervolgens haar zeven Zondagscholen met 39 onderwijzers en 38 onderwijzeressen; de Oplei-dingsklasse, die 25 leerlingen telt, de Vervolgklassen en de Kinderkerken. Eindelijk haar Volksbibliotheek, die 3096 boeken uitreikte.

Dankbaar voor de van vele zijden ontvangen steun beveelt het Bestuur bij voortduring den arbeid zijner Vereeniging aan in de belangstelling der Christenen.

G.

Uit de Pers.

Onder den titel »Een Keerpunt«, schrijft Dr. A. Kuyper Jr. in de *Gereformeerde Kerkbode*:

Van ouds zeide men: »de tijden veranderen«, en wie acht geeft op de teekenen der tijden moet de waarheid van dit gevleugelde woord erkennen.

Ook nu kunnen we het als voor oogen zien, dat het leven van den tegenwoordigen tijd op alle manier grootelijks verschilt van dat eener vroegere periode. We hebben beleefd een tijdperk waarin, voor wat het openbare leven aangaat, geen plaats was voor den godsdienst, en waarin men aan de religie het bestaansrecht ontzeide.

Die bange periode was ingeluid in de dagen der Fransche Revolutie. Toen had men luide het »ni Dieu, ni maître — geen God en geen meester uitgeroepen. Die smoode kreet is het eerst in Parijs gehoord en te kwader ure is die Fransche geest ook ons dierbaar Vaderland binnengedoodat.

Van huis uit was ons volk godsdienstig, leefde het voor de kerk en de zaak des Heeren, vroeg bij alle ding naar de eischen van Gods Woord en bedoelde niets anders dan de eere van Gods grooten Naam.

Men heeft vroeger wel eens gezegd: elke Nederlander is een theoloog in het klein, omdat hij geen op de hoogte was van de kwesties die aan de orde van den dag waren. In de dagen der Hervorming onderzocht men Gods Woord en wapende zich tegen de dwalingen van Rome, in de dagen der Dordtsche Synode wist men precies te spreken over de eeuwige uitverkiezing en stond den Arminiaan, en in lateren tijd liet men zich niet verleiden door de filosofie van Cartesius, noch door de afwijkingen van Coccejus, goed als men onderlegd was door den Utrechtschen hoogleeraar Voetius.

Maar in 't begin der 19e eeuw woei hier een Fransche wind, die in ons Vaderland de lucht vergiftigde. Men aanbad niet meer den God der vaderen, maar zwoer bij de menschelijke Rede, en het intellectualisme vierde zijn triomf. Men meende dat de mensch alleen maar zijn verstand had te gebruiken en dat alles dan van zelf terecht kwam. Botweg werden de eischen van het innerlijk gemoedsleven genegeerd, en het oog sloot men voor de mystieke behoeften van het hart.

Als het »verstand« maar goed ontwikkeld was, dan kon men alle verschijnselen goed waarnemen en juist beoordeelen, en dan zou men den weg weten te vinden, dien men te bewandelen had. Zoo is ook in ons Vaderland de wijsheid verkondigd, dat er meer scholen gebouwd moesten worden, waar goed voor de »verstandelijke ontwikkeling« gezorgd moest worden, dan zouden de menschen beter worden, en .... voor elke school die gebouwd werd, kon een gevangenis worden afgebroken. De ervaring, die altoos zoo goede leermeesteres bleek te zijn, heeft wel anders geleerd. De meerdere ontwikkeling werd in dienst van de zonde gesteld en het kwaad meer verfijnd en meer gedeeld bedreven.

Toen is ook opgekomen het *Materialisme* en men heeft gekend de dagen van de stofverguding. Wat deze aarde en wat dit leven looof was het een en al. Het was dwaasheid aan God of aan de geestenwereld te gelooven. Er waren geen engelen en duivelen, de mensch bezat niet een onsterfelijke ziel. Er was alleen stof, hoogstens in die stof een werkende kracht.

We hebben dagen beleefd, waarin dat Materialisme in den meest stuitenden vorm zich openbaarde. Verkondigd werd, dat het denken niet een actie van den geest was, maar het zweeten van de hersenen; dat liefde niet een uiting van het zieleleven was, maar een bloeden aan het hart!

Dat Materialisme, hoe kon het anders, heeft doen herleven den geest van het *Epicurisme*. Men was stekeblind voor de geestelijke behoeften van het menschelijk hart, en alleen bedacht op aardsch zingenot. Laat ons eten en drinken en vroolijk zijn, want morgen sterven wij, was de leuze die men aanhief, want men kende geen honger en dorst naar het onzienlijke, naar het eeuwige, en vroeg alleen om brood en spelen.

In die dagen, in de dagen van het Intellectualisme en van het Materialisme, is over ons menschelijk leven een verstikkende adem des doods uitgegaan. Vreeselijke dingen zijn gezegd en gehoord, en wij huiveren nog bij de herinnering daarvan. Het liep uit op wat Viviani, een Fransch minister, als de Kabsake van Parijs uitriep: wij hebben de lichten des hemels uitgedoofd, en geen menschenhand zal ze ooit weer aansteken. Ja, ook in ons Vaderland is de Godslasterlijke taal uitgebraakt, dat men den laatsten koning zou ophangen aan de darmen van den laatsten priester.

Evenwel, de tijden veranderen, en letten wij op het heden, dan mag met blijdschap en dankbaarheid geconstateerd worden, dat er een *keerpunt* is gekomen. De vraag: heeft het Intellectualisme of het Materialisme der vorige eeuw metterdaad de wereld veroverd? moet stellig ontkennend beantwoord worden.

Ontegenzeggelijk, de wereld is er voor een wijle door verbijsterd, maar zij is er niet door veroverd.

Er is niet gebroken met de wereld van het onzichtbare en onzichtbare. Het is niet geworden een aanbidden van de stof en een zich wentelen in het stof. De religiezin is niet gesmoord en de godsdienst is niet uitgeroeid. Wie acht geeft op de teekenen der tijden, weet dat juist het tegenovergestelde waar is.

Onlanks den verstikkenden adem van het Intellectualisme en van het Materialisme, valt juist in den tegenwoordigen tijd een krachtig ontwaken van geestelijk leven, niet alleen in specifiek christelijken zin, maar in den meest algemeenen zin van het woord, te constateeren. Wij beleven heden ten dage een *wijstelen* tijd, en de krachten en machten van een onzienlijke wereld worden als van zelf sprekend onderscheid.

Het eind van de vorige eeuw en het begin van deze eeuw geven zoo'n heel ander beeld te aanschouwen dan de geestelijke grootmachten verwacht en voorspeld hadden. Daar is een werelddplan in duigen gevallen, en de gemaakte rekening is geheel fiilskant uitgekomen.

We staan voor een *keerpunt* in de wereldhistorie.

Dr. A. K.

Officieele Berichten.

Particuliere Synode van Zeeland.

De particuliere Synode der Geref. Kerken van Zeeland zal D.V. gehouden worden op Woensdag 10 Juni a.s. te Goes.

Namen der afgevaardigden (met woonplaats) en punten voor het agendum in te zenden vóór of op 19 Mei aan het adres van den eerst-ondergeteekende.

De kerkeraad der roepende kerk:

R. J. VAN DER VEEN, *praeses*.
J. JONGEPIER, *scriba*.

Goes, 28 April 1914.

Kort verslag van de Vergadering der Geref Kerken in de Classis Schiedam, gehouden op 24 Febr. 1914.

1. De vergadering op de gebruikelijke wijze geopend.

2. De Geloofsbrieven nagezien. Al de Kerken wettig vertegenwoordigd.

3. In het Moderamen nemen zitting Ds. van Haeringe als praeses, Ds. Felderhoff als scriba, Ds. Goris als Assessor en Ds. Berends als sub-scriba.

4. De notulen der vorige vergadering gelezen, goedgekeurd en geteekend.

5. De classis acht de aanvrage om emeritaat door Ds. D. te P. nog niet gewettigd. Deput. der Prov. ad hoc gaan hiermee accoord. De kerk te P. zal haar kranken Dienaar een tijd van rust geven, terwijl een comm. uit de classis nader de gronden voor deze emeritaats-aanvrage zal vragen en toetsen.

6. Besproken worden de rapporten in zake predikantstractementen en emeritaatsgelden. De hoofdstrekking van beide rapporten heeft de instemming der kerken. Aan de Comm. die de Rapporten opstelde, wordt opgedragen de conclusie van het tweede rapport in den vorm van een voorstel door te zenden naar de Part. Synode Z.-Holl. (Zuidel. deel).

7. Rapport uitgebracht in zake het financ. beheer van den class. Quaestor. Alles in orde bevonden.

8. Volgt de behandeling der Instructies. Eene instructie wordt teruggenomen, eene andere zal als voorstel op 't agendum der volgende classisvergadering worden gebracht.

9. Aanvragen van drie kerken der classis om gewonen jaarlijkschen financieelen steun worden in handen gesteld van de deputaten ad hoc.

10. De classis Brielle vraagt weer hulp in den Dienst des Woords voor 't volgende trimester. Toegestaan.

De regeling der vacature-beurten voorgelezen.

11. De rondvraag naar Art. 41 D. K. O. levert niets op.

12. Mededeeling gedaan van ingekomen collecten. De volgende vergadering moet gestort de collecte voor de Theol. school te Kampen.

13. Poortugal vraagt een consulent. Als zoodanig aangewezen Ds. van Anken te Pernis.

14. De kerk te Vlaardingen A zal de volgende vergadering samenroepen, welke gehouden zal worden 12 Mei e. k.

15. De korte notulen gelezen.

16. Sluiting der vergadering.

Op last der classis,

J. J. BERKHIS.

Kort verslag van de vergadering der classis Haarlem, gehouden 10 Maart 1914.

Art. 1. Ds. van der Meulen opent de vergadering, laat zingen Ps. 89 : 3, leest Ps. 89 : 9—19 en gaat voor in gebed.

Art. 2. De credentiebrieven nagezien, blijkt dat alle kerken wettig vertegenwoordigd zijn.

Art. 3. In 't moderamen nemen zitting Ds. de Vries, praeses; Ds. Thielen, scriba, en Ds. v. d. Meulen, assessor.

Art. 4. Peremptoir examen van den heer A. M. Boeijenga, ber. pred. te Koog-Zaandijk. Na ingesteld onderzoek en advies der deputaten, besluit de vergadering met algemeene stemmen den heer Boeijenga toe te laten tot den Dienst des Woords en der Sacramenten. Hem wordt toegebeden Ps. 134 : 3.

Art. 5. De notulen der vorige vergadering pro memorie gelezen.

Art. 6. Een voorstel van Ds. Kramer betreffende de vraag naar de noodzakelijkheid eener herziening van de Statenvertaling, te zenden aan de Gen. Synode, wordt aangehouden tot de volgende vergadering.

Art. 7. Eenigen kerken wordt op verzoek financieele steun toegezegd uit de class. en prov. kas.

Art. 8. *a.* een voorstel van Zaandam, betreffende het geven van vergoeding door de kerken, wier Dienaren vrijgesteld worden van vacaturediensten, wordt verworpen;

b. een voorstel van Haarlem A belangende het jus promovendi aan de Theol. School en het preekconsent aan theol. studenten, wordt verlaagd tot de volgende vergadering.

c. IJmuiden ontvangt op verzoek een commissie tot herziening der quota.

Art. 9. Rapport over de Zending. Ds. Breukelaar rapporteert, dat de instituering der kerk te Djocja plaats had, de salarissen der missionarissen zijn geregeld en voor de colportage een maandblad is opgericht.

Art 10. Rondvraag Art. 41.

Wormer en Velsen vragen elk 3 vacaturebeurten. IJmuiden ontvangt advies in zake een doopsbediening.

Art. 11. Regeling der vacaturediensten. Wormer zal gediend worden door Sloterweg, Westzaan en Krommenie. Velsen door Beverwijk, Haarlem A en Haarlem B.

Art. 12. Br. Olthof meldt, dat voor den Zendingsdag, 24 Juni a.s. toezegging van spreekbeurt is gedaan door Ds. Groenewegen, Ds. Schouten, Ds. Mulder (Broek op Langendijk), Ds. Fernhout (Amsterdam) en Ds. Huizing.

Art. 13. Lezing en vaststelling der notulen.

Art. 14. De praeses sluit de vergadering met dankzegging.

Op last der classis:

A. THIELEN,
h. f. scriba.

Buitenland.

Duitschland. Waarschuwing tegen dwaalleer.

De »Gemeinschaften« hebben zich met goed gevolg weten te verdedigen tegen het doordringen van de moderne Theologie, die in de landskerken van Duitschland zooveel verwoestingen aanrichtte; ook hebben zij zich gekeerd tegen een valsche heiligingsleer die in eigen kring gedreven werd, en evenzeer tegen de z. g. Pinkster-beweging die onder de leden dier »Gemeinschaften« voorstanders vond. Nu is van het »Deutsche Verband für Evangelisation und Gemeinschaftspflege« een getuigenis uitgegaan tegen de dwaalleer van verschillende secten. Deze waarschuwing luidt aldus: »Uit liefde voor het Woord en het volk Gods zien wij ons genoopt, tegen de volgende onevangelische richtingen en partijen, waardoor de zielen op verkeerde banen gebracht worden, te waarschuwen.

1o. De Adventisten, ook Sabbathisten genaamd, brengen de zielen onder de wet, van welke ons Christus verlost heeft. Vooral dringen zij op het houden van den Sabbath aan. Hunne geschriften komen in de boekdrukkerij van het internationale tractaatgenootschap te Hamburg uit. Zij geven *de Herauit der Waarheid, de Wachter Zions* en *de kleine Vriend* uit. Het oordeel over het Adventisme spreekt Paulus uit in den brief aan de Galatiërs, vooral in hoofdstuk 3, 4, 5.

2o. De voorstanders van het Duizendjarig rijk beweren, dat wij bij het begin van het Duizendjarig rijk staan (1874—1914); in den aanvang komt de Heere onzichtbaar. Zij loochenen de onsterfelijkheid der ziel en de hel. De geschriften dezer secte worden in Barmen gedrukt. De zetel der secte, die door Ch. Russel gesticht is, vindt men te Alleghany (Vereenigde Staten). Hare valsche Schriftuitlegging vindt men in de tijdschriften *Zions Wachttoren* en in *de Volkskanzel*.

3o. De Nieuw-apostolischen stellen de woorden van hun zelf-gekozen apostelen in de plaats van Gods Woord, en de apostelen in plaats van den Heere Jezus, over wiens bloed zij verachtelijk spreken. Het hoofdkwartier der Nieuw-Apostolischen in Duitschland is Chemnitz. Tijdschriften: *Wachterstemmen uit Efraim* met het bijblad *de Herauit*, een maandblad.

4o. De Mormonen of Heiligen der laatste dagen vervangen den Bijbel door het boek Mormon. Zij voerden veelwijverij in en zoeken daarom jonge meisjes naar Amerika te lokken.

5o. De »Christian Scientists« leeren, dat zonde en krankheid niet wezenlijk bestaan; zij zijn slechts inbeelding, die men wegdenken kan.

6o. De Spiritisten, die het ernstige verbod om dooden te vragen (Deut. 18 : 9), niet achten.

7o. De Theosophische vereeniging leert in plaats van de verlossing door Christus, de zelfverlossing. Hun leer is dus een veredeld Heidendom.

Wij verzoeken dringend geen geschriften dezer richtingen te koopen en te lezen, en met hare voorstanders, al treden zij nog zoo vroom en opdringend op, en in het algemeen met vreemde, onbekende predikers en colporteurs, uiterst voorzichtig te zijn«.

Ook in Nederland kan men met deze waarschuwing zijn voordeel doen.

Engeland. Een crisis in het Engelsche episcopaat.

Sedert November van het voorgaande jaar wordt geen woord zoo dikwijls in kerkelijke kringen gebruikt als »Kikuiju«. Deze plaats ligt in Britisch Oost-Afrika en daar kwamen in Juni 1913 60 zendelingen als vertegenwoordigers der verschillende in Engelsch Oost-Afrika werkende Zendingsgenootschappen onder voorzitterschap van de bisschoppen van Uganda en Mombassa samen, om te beraadslagen over het gewichtige vraagstuk van het stichten van een Christelijke Kerk van inboorlingen.

Deze samenkomst bewees, dat het Zendingswerk zich snel had uitgebreid, en het mag voor een feit van beteekenis gehouden worden, dat de conferentie eindigde met het opstellen van een door allen goedgekeurd schema, waarin de leer en de tucht van de te stichten kerk vastgelegd werden.

De Heilige Schrift, de apostolische geloofsbelijdenis en de confessie van Nicea zullen regel zijn voor geloof en leven. De Schrift wordt in zijn absolute autoriteit als Gods Woord erkend, voornamelijk haar getuigenis omtrent de Godheid van Christus en Zijn verzoenend sterven als de eenige grond voor de vergeving der zonden. Doop en Avondmaal zijn de Sacramenteele kentekenen der kerk.

Elk zendingsgenootschap blijft autonoom in eigen sfeer en moet helpen de inboorlingen-kerk tot parochiale en districtsorganisatien te ontwikkelen, geleid door zendelingen, leeraars en vertegenwoordigers uit de gemeente, tot wier bevoegdheid in de eerste plaats behoort het onderzoek wie tot het Avondmaal en tot den Doop zullen toegelaten worden, en die geroepen zijn de tucht in eerste instantie uit te oefenen. Men zal zorgen, dat de Godsdienstoefeningen overal op dezelfde wijze gehouden worden; in hoofdzaak zal het »Book of Common Prayer« gevolgd worden. Vertegenwoordigers der Zendingsgenootschappen zullen een soort van hooger bestuur vormen. Alleen de Kwakers hebben hierin niet willen toestemmen, daar zij de Sacramenten niet als kentekenen der kerk konden erkennen. Kansel- en Avondmaalsgemeenschap zal worden ingevoerd; ook inlandsche predikers zullen op de Kansels toegelaten worden. Den doop wil men door onderdompeling of door besprenging doen plaats hebben, maar steeds met de trinitarische formule. Iemand die in veelwijverij leeft, mag niet gedoopt worden.

Dit zijn de grondtrekken van het ontworpen schema, dat door de verschillende genootschappen moet goedgekeurd. De Anglicaansche bisschoppen zijn er niet gemakkelijk toe overgegaan, met de zendelingen der vrije kerken van Engeland en Schotland mede te werken tot het stichten van eene vereenigde Christelijke inboorlingenkerk. Maar zij hebben dit gedaan in de overtuiging, dat alleen eene vereenigde kerk de steeds sterker wordende propaganda der Roomsche kerk en van het Mahomedanisme het hoofd kan bieden, en daarom namen zij ook deel aan het gemeenschappelijk Avondmaal dat bij het eind der conferentie gevierd werd.

Als men gedacht heeft, dat in Engeland het plan der conferentie zonder slag of stoot zou aangenomen worden, is men bedrogen uitgekomen.

De bisschop van Zanzibar schreef een openbaren brief aan den bisschop van St. Albans, die in November gepubliceerd werd. Daarin klaagt hij met bittere woorden de bisschoppen van Uganda en Momtassa aan als ketters en scheurmakers. Aan de eene zijde werd hij toegejuicht en aan den anderen kant scherp aangevallen. Bisschop Frank schreef, dat de Protestantsche kerkgemeenschappen door haar bestaan reeds eene openbaring van vijandschap zijn van de heilige kerk van Christus. Dit is natuurlijk koren op den molen van de Engelsche hoogkerkelijken. Ten slotte grondt hij de aanklacht van ketterij en scheurmakerij hierop, dat de twee genoemde Anglicaansche bisschoppen deelgenomen hebben aan eene Avondmaalsvieering in eene Schotsch-Presbyteriaansche Zendingskerk! De klacht heeft hij direct ingediend bij den aartsbisschop van Canterbury.

Snel heeft de primus der Anglicaansche kerk hierop geantwoord, dat de beschuldiging van ketterij en scheurmakerij ongegrond was. Overigens zou op de in Juni te houden Lambeth-conferentie, waaraan ook bisschoppen van het buitenland zouden deelnemen, de zaak van de Unie der Oost-Afrikaansche Kerk en het Sacramentsvraagstuk ter sprake gebracht worden. Daarna zal de aartsbisschop uitspraak doen.

Inmiddels vertoeven de bisschoppen van Uganda en Zanzibar in Engeland en zijn druk bezig ieder het standpunt, dat zij innemen, te bepleiten.

De Islam in Afrika. Meer dan eens is in den laatsten tijd gewezen op het voortdringen van den Islam niet alleen in Midden-Afrika, maar ook in Zuid-Afrika. Met het oog hierop is te Johannesburg een vergadering gehouden van Anglicaansche geestelijken, die belang stellen in de beschavingsontwikkeling der inboorlingen. Een belangrijke discussie werd gevoerd over den in Afrika toenemenden invloed van den Islam. Enkele sprekers wezen op de Mohammedaansche propaganda in Kaapstad, waar de Maleiers in verschillende werkplaatsen enz. nieuwe aanhangers voor den Islam winnen. Andere sprekers wezen er echter op, dat het gevaar uit het noorden het ernstigst was, ernstiger dan wel vermoed wordt. Reeds is de Mohammedaansche invloed onder de Bantoes aan de Zambesie doorgedrongen.

De vergadering besloot den aartsbisschop op te dragen, een commissie te benoemen, die deze aangelegenheid zal onderzoeken.

De Ned. Ger. Kerk in Zuid-Afrika heeft sedert verscheidene jaren het middelpunt van haar zendingsarbeid juist in de zone waar het gevaar het grootst is, nl. langs de Zambesie, geplaatst, en wil men in Zuid-Afrika voorkomen, dat de Islam vasten voet krijgt onder zijn inboorlingen, dan is er, meent men, geen beter middel, dan om alle zendingswerk te concentreeren langs een cordon, dat van het Oosten naar het Westen in het gebied der Zambesie zou moeten worden gehandhaafd. Met ingenomenheid constateert men de bereidwilligheid der Anglicaansche Kerk om zich op te maken tegen de voortschrijdingen der Mohammedaansche propaganda, die ook uit een politiek oogpunt